

Posudek oponenta dizertační práce

Mgr. Tomáše Tlustého

BUDOVÁNÍ NÁRODNÍCH ORGANIZACÍ YMCA V ČESKOSLOVENSKU A POLSKU A JEJICH PŘÍNOS ROZVOJI TĚLESNÉ KULTURY V LETECH 1918 – 1939

Rozsáhlá disertační práce mgr. Tomáše Tlustého zpracovává historické téma počátků a vývoje organizace YMCA v Československu a Polsku v období první republiky. Tlustý se problematikou organizace YMCA již několik let intenzivně zabývá. Hovoří o tom tituly publikované v našich i zahraničních odborných periodikách (Studia Kinanthropologica, Acta Universitatis Carolinae - Kinanthropologica, Studies in Sport Humanities Kultura fizyczna, Studia Sportiva, Česká kinantropologie) i jiné. Přestože autor není historikem vykazuje text základní náležitosti, kterými má práce tohoto typu disponovat.

Cíl práce (s. 15), tedy porovnání vývoje tělesné výchovy a sportu v československé a polské organizaci YMCA mezi dvěma světovými válkami, lze považovat za cíl hlavní. Ten je dále rozpracován do několika dílčích úkolů. Zde autor v podstatě směšuje kategorie cíl a úkol. Uvítal bych zestručnění a promyšlenější strukturu této kapitoly. Její podstatnou část by se lépe hodilo zpracovat jako Diskuzi a uvést ji na konci práce.

Metody práce (s. 18–21), jako je komparace či sonda jsou pro práce obdobného zaměření typické, vhodné a jsou také běžně používány. Na tomto místě uváděný termín „reprezentativní vzorek“ či soubor je exaktní statistickou kategorií. Nejsm si jist, zda autor při jeho výběru postupoval v souladu s příslušnými statistickými metodami. Z toho ovšem nevyplývá, že by byl výběr českých a polských sdružení YMCA nevhodný.

Podrobný a dobře zpracovaný je rozbor pramenů a literatury (s.21–51). Vysoko hodnotím Tlustého heuristickou píli. Ze seznamu vyplývá, že autor zpracoval velké množství materiálů. Navštívil mnoho českých, polských a německých archivů, včetně archivů soukromých. Použitých periodik je téměř 40, tištěných pramenů přes 60, literárních titulů 86, a internetových zdrojů 59. Poněkud rušivě působí rozdíl v počtu uváděné české a polské literatury.

Práce je dělena do logicky na sebe navazujících základních částí, které jsou dále strukturovány. Jejich obsah vyčerpává zkoumanou tematiku.

Počátečních kapitolách se Tlustý zabývá počátky vznikající organizace YMCA v Anglii a Spojených státech amerických. Najdeme v nich základní informace, zcela nezbytné pro pochopení dalšího textu. Tento účel splňují i navazující části práce o šíření YMCA do světa, zejména Evropy. Zajímavé jsou poměrně podrobné informace o významných osobnostech působících ve vznikající a dále se šířící zkoumané organizaci. Snad nejvíce se autor zabývá významnou osobností Josefa Antonína Firsta (Fuersta) (1894-1986), jehož v textu několikrát cituje. Některé jeho významné tituly, jako Příručka pro vůdce letního tábora (1930), Metody práce mezi chlapci (1931) či Hry pro mládež i dospělé (1936) však v seznamu literatury chybí.

Nástin politické situace v poválečném Československu a Polsku (s. 110-114) předznamenává následující statě o počátcích organizace YMCA v těchto státech.

Za stěžejní část práce, jak na jednom místě uvádí i autor, lze považovat kapitoly, které popisují a dále porovnávají činnost v oblasti tělesné výchovy a sportu čtyř československých a čtyř polských sdružení YMCA. Jedná se o sdružení v Praze, Bratislavě, Bánské Bystrici, Českých Budějovicích, Krakově, Varšavě, Lodži a Gdyni. Vzájemné porovnání je podle konkrétních kritérií velmi obtížné už proto, že jednotlivá sdružení se nacházela v místech, která jsou, co do počtu obyvatel značně rozdílná. Např. Varšava měla v roce 1920 již bezmála 1 000 000 obyvatel a Praha přes 600 000, zatímco v Gdyni jich žilo pouhých 1 300. Navíc množství i kvalita uváděných pramenů a dalších zdrojů je značně nevyrovnané. Z uvedených důvodů vykazuje obsah i rozsah této části práce jistou nevyváženost. Přesto text na stranách 149 až 442 tvoří cennou páteř dizertační práce. Autor zde zabíhá do podrobných informací o jednotlivých sportovních odvětvích a tak dává čtenáři velmi konkrétní představu o práci jednotlivých sdružení. Uvítal bych některé statistické údaje, které jsem někdy u členských základen celých sdružení i u jednotlivých odborů marně hledal.

Komparace jednotlivých sdružení YMCA na stranách 438-442 je velmi stručná.

Organizace letních a zimních táborů byla od počátků nedílnou součástí činnosti československé i polské organizace YMCA. Např. Masarykův tábor v Soběšíně je v naší tělesné výchově velmi významným pojmem a některá sportovní odvětví, jako volejbal, basketbal, softbal, lukostřelba a další mu do značné míry vděčí za své rozšíření po českých zemích. Autor věnuje této problematice výstižně koncipovanou kapitolu na s. 443-487.

Závěr práce je dosti rozsáhlý. Stálo by za úvahu, zda by práci neprospělo zestručnit jej a z hodnotících a komentujících autorových myšlenek, které Závěr v hojné míře obsahuje, nevytvořit kapitolu Diskuse, zamýšlející se také nad problémy vznikající práce, jak je uvedeno výše.

Formální úroveň práce nevykazuje žádné podstatné nedostatky. Text je na několika místech jazykově poněkud neobratný.

Celková úroveň práce považuji nadprůměrnou. Nelze přehlédnout, že se autor dokonale zorientoval ve zvolené problematice a dokázal ji zpracovat na vysoké úrovni. Předkládaný text je ucelený a poměrně přehledný. Za jeho největší přednost považuji obrovské množství zpracovaného původního materiálu (pramenů). Dizertační práci Tomáše Tlustého je možno považovat za první a velmi solidní základ pro další bádání.

Z uvedených důvodů **doporučuji** předkládanou práci k obhajobě, jako podklad pro získání titulu PhD.

V Praze, dne 30. 5. 2016

PhDr. et PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.
oponent